

รัฐประศาสนศาสตร์สัมพันธ์

QUESTIONS & ANSWERS

ถาม กระผมได้อ่านบทความในวารสารคณะรัฐประศาสนศาสตร์ เดือนกรกฎาคม 2503 ของคุณชัชติยา อมรทัต จึงอยากจะทราบหลักเกณฑ์สาขาวิชานี้ เพื่อแนะนำแก่ข้าราชการ ตามโอกาสจะอำนวยให้ เพราะทราบซึ่งที่ว่า การที่ทางราชการได้จัดข้าราชการเป็น ประชาสัมพันธ์ประจำสถานที่ราชการก็เพื่อบริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อกับข้าราชการให้ได้ รับความสะดวกรวดเร็วนั่นเอง

และกระผมสนใจเปรียบเทียบอีกว่า วิชาที่เรียนในคณะรัฐศาสตร์ กับวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

มีการใช้คำ เช่น รัฐประศาสนโอบาย รัฐภิบาลโอบาย ยอพระเกียรติพระ มหากษัตริย์เสมอ แต่ความหมายแท้จริงไม่ใคร่ทราบกันมากนัก

ฉนั้น จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดทำคำแนะนำทางให้ดู ไม่มีโอกาสไปรับการอบรมทราบ ด้วย กระผมแน่ใจว่าจะเป็นวิทยาทานอย่างดีเลิศ มอบแก่หัวหน้าลายงานที่จะอบรมผู้ใต้บังคับ บัญชาต่อๆ ไป โดยขอให้ลงในวารสารทุกเดือนจนจบหลักเกณฑ์ที่สำคัญของวิชา Public Administration

อาวี นิยมสุข

อำเภอบัวชุม จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอบ 1. วิชารัฐประศาสนศาสตร์แต่เดิมเป็นสาขาวิชาหนึ่งของวิชารัฐศาสตร์ แต่ต่อมา เนื่องจากความก้าวหน้าในทางวิชาการและความเจริญของบ้านเมือง จึงเห็นพ้องกันในทาง วิชาการว่า ควรจัดให้มีการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาพิเศษ เพื่อ ประโยชน์แก่การบริหารราชการโดยเฉพาะ

2. วิชารัฐศาสตร์และวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้นเหมือนกันในข้อที่ว่า เป็นการ ศึกษาในลัทธิเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน แต่มีความแตกต่างกันในลัทธิ

สำคัญ คือ วิชารัฐศาสตร์มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และรัฐต่อรัฐ ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางมาก และนิยมเรียกว่า เป็นศาสตร์ทางการเมืองของรัฐหรือระหว่างรัฐ ส่วนวิชารัฐประศาสนศาสตร์มุ่งศึกษาเพื่อไม่ให้เกิดกบฏและวุ่นวายต่าง ๆ ในอันที่จะให้การอำนวยความสะดวกในหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐไปถึงประชาชนโดยมีประสิทธิภาพที่สุด นิยมเรียกกันว่าเป็นศาสตร์ทางการบริหารราชการแผ่นดิน ฉะนั้น วิชาที่เรียนในคณะรัฐศาสตร์และคณะรัฐประศาสนศาสตร์จึงมีบางสิ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยที่เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วต่างกันมาก

๓. คำว่า รัฐประศาสนนโยบาย และรัฐาภิวัตินโยบาย ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีความหมายว่า “วิธีการปกครองบ้านเมือง”

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมีแนวความคิดในการปกครองว่า “องค์พระมหากษัตริย์คือรัฐ” หรือ “รัฐคือองค์พระมหากษัตริย์” ฉะนั้น การใช้คำ ๒ คำนี้ในสมัยนั้น ก็ย่อมจะเป็นการขอพระเกียรติอย่างที่คุณเข้าใจ เพราะนโยบายการปกครองแผ่นดินหรือการบริหารราชการเป็นของพระองค์ท่าน แต่ในสมัยประชาธิปไตยจะเห็นว่านิยมใช้คำว่า “นโยบาย” มากกว่า นโยบายในที่นี้ตามรูปการปกครองของเราหมายถึงแนวการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว โดยมีนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ควบคุมให้การบริหารเป็นไปตามนโยบาย และมีข้าราชการฝ่ายบริหารทั้งหมดเป็นผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย

4. การเผยแพร่วิชารัฐประศาสนศาสตร์ให้บุคคลภายนอกทราบ เป็นนโยบายของคณะรัฐประศาสนศาสตร์และวารสารน้อยอยู่แล้ว โปรดติดตามศึกษาต่อไป แต่การที่จะให้นำวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เรียนกันในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกตีพิมพ์ในวารสารนิตยสารกันไปโดยครบถ้วนนั้น กระทำได้ยาก เพราะวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องมีการศึกษาและวิจัยเป็นพิเศษ และเป็นวิชาที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก แต่ก็จะได้พยายามจัดทำเท่าที่นอกเหนือจากกระดาษจะอำนวยให้

ชอุบ กาญจนประกร

คณะรัฐประศาสนศาสตร์